

A kurso modulio programos „Žmogus ir kultūra viduramžiais ir naujaisiais laikais“ planavimo pavyzdžiai

Ilgalaikis ir ciklo planavimas

Mokymosi pasiekimų kategorijos

- A – žinios ir supratimas
- B – žemesnieji gebėjimai
- C – aukštesnieji gebėjimai

Užduočių tipai pasiekimams įvertinti

- PAGR – pagrindinis
- AUKŠ – aukštesnysis

Pamokų temos ir pagrindiniai klausimai (problemos)	Pasiekimai (uždaviniai)		Užduočių pavyzdžiai	Pamokų skaičius
	Pagrindinis lygmuo	Aukštesnysis lygmuo		
<i>I ciklas: Žmogus ir kultūra viduramžiais (iki XV a. pab.)</i>				17
1. Modulio (Žmogus ir kultūra) mokymo(si) tikslai ir uždaviniai (įvadinė pamoka) <ul style="list-style-type: none"> • Modulinio mokymo(si) specifika. • Vadovėlis ir kitos didaktinės priemonės. • Istorijos brandos egzaminas. 	Supranta, kokie gebėjimai bus ugdomi šiame mokymo(si) etape (A); Paaiškina, kuo svarbūs pasiekimų lygmenys ir kokiu tikslu jie formuluojami (A); Geba pasirinkti tinkamas mokymo(si) priemones (B);			1

<ul style="list-style-type: none"> Mokinių pasiekimų vertinimo principai. 	Nusako žinių ir supratimo bei gebėjimų vertinimo būdus, taip pat keliamus reikalavimus ir vertinimo kriterijus (A).			
1. Graikų ir romėnų civilizacija – mūsų kultūros pagrindas <ul style="list-style-type: none"> Kalbos ir literatūra Filosofija, teisės teorija ir kiti mokslai Urbanistika, architektūra ir menai Kasdienis gyvenimas ir pramogos 	Nurodo svarbiausius graikų ir romėnų civilizacijos bruožus (A); Nusako mūsų kultūros sritis, kuriose graikų ir romėnų civilizacijos elementai iki šiol yra labai svarbūs (A).	Įvertinti graikų ir romėnų civilizacijos poveikį viduramžių kultūros formavimuisi (B).	Pateikiamos užduotys iš X vadovėlio (pvz., p. 161–163) (PAGR) arba paties mokytojo parengtos užduotys (AUKŠ).	2
2. Bizantija – naujoji Roma <ul style="list-style-type: none"> Bandymai atkurti Romos imperiją Bizantijos imperijos visuomenė ir valdžios sistema Bizantijos kultūra 	Nusako imperatoriaus Justiniano siekius ir rezultatus bandant atkurti Romos imperiją (A); Paaiškina ryškiausias despotinio valdymo požymius (A); Nurodo bizantiškojo meno būdingus požymius (B).	Analizuoja Bizantijos imperijos valdymo sistemą (B); Pagrindžia, kuriose srityse Bizantija tęsė senovės Romos tradicijas (C).	Užduotis: Nurodyk Bizantijos imperijos ir Romos respublikos valdymo skirtumus (PAGR). Įvertink Bizantijos kultūros sklaidos poveikį Rytų ir Vidurio Europai viduramžiais (AUKŠ)/	1
3. Islamo pasaulio kultūra <ul style="list-style-type: none"> Arabų kalifato sukūrimas Religinis ir politinis arabų pasaulio susiskaldymas Islamų pasaulio civilizacija, kultūra ir menas 	Žemėlapyje nurodo arabų kalifato susikūrimo regioną ir islamo civilizacijos sklaidos kryptis (A); Nagrinėja arabų civilizacijos pasiekimus (B).	Įvertina islamo civilizacijos plėtros pasekmes pasauliui ir Europai (C); Analizuoja arabų pasaulio vienovės elementus (B).	Išnagrinėk dokumento (Al Džahiz, <i>Apie prekybą Bagdade</i> IX amžiuje) ištrauką ir atsakyk į tris klausimus (PAGR). Pateik svarių pavyzdžių, kurie įrodytų islamo pasaulio vieningumą, ir įrodymų, kas skatino jo susiskaldymą (AUKŠ).	1
4. Vakarų Europos romaninis menas	Pagal vietą ir laiką lokalizuoja ikiromaninį ir romaninį stilius	Pagal pasirinktus pavyzdžius paaiškina romaninio meno	Išnagrinėk dokumento fragmentą (<i>Diktatus papae</i>	1

<ul style="list-style-type: none"> • Romaninės architektūros būdingi požymiai • Romaninės architektūros simbolizmas 	(B); Nagrinėja romaninio stiliaus būdingas temas ir formas (B).	simboliką (C).	Grigaliaus VII) ir atsakyk į tris klausimus (PAGR). Išnagrinėk pateiktas iliustracijas (1 priedas) ((A- Romaniška katedra Durham Anglijoje, XI a.); B – Kristus aureolėje Paskutiniojo Teismo dienos fragmentas iš Šv. Fe Aženietės bažnyčios, Prancūzijoje, XII a.)) ir atsakyk į tris klausimus (AUKŠ).	
5. Ankstyvųjų viduramžių kultūra Europoje ir už jos ribų. <i>(kartojimo ir atsiskaitymo pamoka)</i>	Palygina pasirinktos (lotyniškosios Europos, Bizantijos, arabų pasaulio) kultūros pasiekimus ir įtaką (C).		Pateikiamos užduotys iš X vadovėlio (pvz., p. 161–163) (PAGR) arba paties mokytojo parengtos užduotys (AUKŠ).	1
6. Katalikų bažnyčia brandžiaisiais viduramžiais – politinis ir kultūrinis poveikis <ul style="list-style-type: none"> • Popiežiaus vaidmuo Europoje XII ir XIII sandūroje • Naujos vienuolių ordinų gyvenimo formos • Universitetai – susikūrimo pagrindas, organizacija, tikslai • Literatūros nacionalinėmis kalbomis pradžia 	Apibūdina kontempliacinius, riterių ir elgetaujančius vienuolių ordinus (A); Nurodo šv. Pranciškaus, šv. Tomo ir šv. Dominyko simbolius; Pagal vietą ir laiką lokalizuoja seniausius Europos universitetus (B).	Analizuoja universitetų kūrimosi tikslus, pagrindus ir organizaciją (C); Nagrinėja popiežiaus galios idėines ir politines priežastis XII a. pab. – XIII a. (C).	Pagal pateiktą lentelę palygink popiežiaus ir imperatoriaus galios šaltinius XI a. bei XII ir XII a. sandūroje (PAGR). Pagal pateiktus žemėlapius (A – Dominikonų vienuolynai XIV a. pr.; B – Pranciškonų vienuolynai – XIV a. pr.) Atsakyk į tris klausimus (AUKŠ).	2
7. Europos gotikinis menas <ul style="list-style-type: none"> • Gotikinis stilius architektūroje • Gotikinė skulptūra – bruožai 	Paaiškina sąvokas – „vargšų Biblija“, „poliptikas“(A); Pagal vietą ir laiką lokalizuoja gotikinį stilių (B).	Nustato, kur slypi gotikinio meno simbolika (C);	Remiantis pateiktomis iliustracijomis (A, B, C, D) užpildyti lentelę (PAGR). Parengti pristatymą tema:	1

<p>ir tematika</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gotikinė tapyba – tematika • Gotikinio meno simbolizmas • Gotikinio meno suvokimas 	<p>Pagal pateiktus pavyzdžius nusako gotikos stiliaus ir vaizduojamojo meno bruožus (A).</p>		<p>„Rytų Europos gotika“ (AUKŠ).</p>	
<p>8. Luominiai kultūros skirtumai Vakarų Europoje viduramžiais</p> <ul style="list-style-type: none"> • Riteriškoji kultūra • Vienuolių kultūra • Miestietiškoji kultūra 	<p>Apibūdina riteriškosios, vienuolių ir miestietiškosios kultūros luominius skirtumus (A); Palygina skirtingų visuomenės grupių (riterių, vienuolių ir miestiečių) komunikavimo ir kultūros skirtumus viduramžiais (B).</p>		<p>Išnagrinėk pateiktas iliustracijas (2 priedas) (A – Šiaurės portalo timpanas Norbertinų bažnyčioje Stzeline, XIII a. pradžia; B – Priesaika ant relikvijų – kilimas iš Bajė, XI a.; C – Valstiečiai lenkiasi riteriams – triptikas XV a.) ir atsakyk į tris klausimus (PAGR). Ketvirtas klausimas (AUKŠ).</p>	<p>2</p>
<p>9. Krikščionybės atnešti pokyčiai LDK kultūroje XIV–XV a.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pagoniškoji Lietuvos kultūra iki krikščionybės įvedimo. • Pokyčiai LDK kultūroje įvedus krikštą. 	<p>Apibūdina ikikrikščioniškos Lietuvos tradicinės kultūros bruožus (A); Paaiškina politines, kultūrinės ir idėjinės krikšto priėmimo priežastis (A); Susieja LDK kultūros pokyčius, kuriuos lėmė Jogailos krikštas ir Lietuvos christianizacija. (C).</p>	<p>Palygina christianizacijos procesą LDK ir Vidurio Europos valstybėse (pvz., Lenkijoje, Čekijoje ir pan.)</p>	<p>Užpildyk lentelę ir nurodyk Lietuvos krikšto priežastis ir pasekmes (PAGR). Išnagrinėk dokumento fragmentą (<i>Karolio VI sveikinimo laiškas Jogailai krikšto proga. 1388</i>) ir atsakyk į tris klausimus (AUKŠ).</p>	<p>2</p>
<p>10. Viduramžių epochos pabaiga. (<i>kartojimo pamoka</i>)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Viduramžių ruduo ir nauji reiškiniai visuomenėje ir kultūroje • Ilgalaikiai viduramžių kultūros pasiekimai • Veiksniai, kurie lėmė 	<p>Nusako reikšmingiausius viduramžių epochos technikos išradimus (A); Argumentuotai pagrindžia savo nuomonę, kurie viduramžių pasiekimai yra svarbiausi (C); Paaiškina viduramžių kultūros požymius, kurie „svetimi“</p>	<p>Paaiškina viduramžių paveldo vertinimo skirtumus ir nustato to priežastis (B) (C); Nustato viduramžių Europos vienybės ir įvairovės veiksnius (A); Analizuoja naujus reiškinius visuomenėje ir kultūroje XIV–</p>	<p>Pateikiamos užduotys iš X vadovėlio (pvz., p. 201–203) (PAGR) arba paties mokytojo parengtos užduotys (AUKŠ).</p>	<p>2</p>

viduramžių Europos kultūros vienybę ir skirtybes	dabartiniam pasauliui (B), ir pagrindžia savo pasirinkimą (C); Pateikia savo viduramžių epochos vertinimą ir pagrindžia savo nuomonę (C).	XV a. (C); Nurodo ilgai trunkančius visuomeninio ir kultūrinio gyvenimo reiškinius, kurie yra kilę iš viduramžių epochos (A).		
11. Atsiskaitymo pamoka (kontrolinio darbo pamoka)	Vertinami mokinių pasiekimai		Mokytojo parengtos užduotys (besirengiantiems istorijos brandos egzaminui ir jo nelaikantiems).	1
<i>II ciklas: Žmogus ir kultūra viduramžiais (iki XIX a.)</i>				18
1. Europiečių „horizontai“ naujų laikų pradžioje •				1
2. ... •				
3. •				
<i>Visas ciklas</i>				35

Priedai (ciklo pamokoms)

1 priedas

A- Romaniška katedra Durhame Anglijoje, XI a.

B – Kristus aureolėje Paskutiniojo Teismo dienos fragmentas iš Šv. Fe Aženietės bažnyčios, Prancūzija, XII a.)

2 priedas

A – Šiaures portalo timpanas Norbertinų bažnyčioje Stzeline, XIII a. pradžia. Kristus, sėdintis ant vaivorykštės ovalioje aureolėje, pėdomis mindo bestijas, laimina tikinčiuosius ir rodo jiems Knygą. Angelai prilaiko aureolę, keturi lenkiasi Kristui. Virš jo galvos – Šventoji Dvasia.

B – Priesaika ant relikvijų – kilimas iš Bajè, XI a.

C – Valstiečiai lenkiasi riteriams – triptikas iš Jeruzolimos švč. Mergelės Marijos bažnyčios, Gdanske, XV a.

Užduotis:

1. Nurodyk ir apibūdink asmenų, pavaizduotų iliustracijose A B ir C, gestus.
2. Kurie gestai priklauso *sacrum* (šventajai), o kurie – *profanum* (kasdienybės) sferai? Paaiškink savo atsakymą.
3. Ar gali nurodyti gestus, būdingus visai to meto visuomenei, ir tuos, kurie būdingi tik tam tikroms visuomenės grupėms? Paaiškink savo atsakymą.
4. Surask ir įvardink kitus gestus, būdingus viduramžiams, savarankiškai surastose iliustracijose.

Pamokų planavimo pavyzdžiai

Graikų ir romėnų civilizacija – mūsų kultūros pagrindas (2 pamokos)

PASTABA.

Pirmąją pamoką (ir namuose) mokiniai rinko įvairią medžiagą (rašytinius ir vaizdinius šaltinius, statistinę medžiagą ir pan.) ir konsultavosi su mokytoju dėl senovės graikų ir romėnų pasiekimų.

PAMOKOS TIKSLAS

Įsisąmoninti, kad senovės graikų ir romėnų pasiekimai daro įtaką ir keičia šiuolaikinių žmonių mąstymo būdą.

PAMOKOS UŽDAVINIAI

Po pamokos mokiniai:

- nurodo svarbiausius graikų ir romėnų civilizacijos bruožus (A);
- nusako mūsų kultūros sritis, kuriose graikų ir romėnų civilizacijos elementai iki šiol vaidina svarbų vaidmenį (A);
- įvertina graikų ir romėnų civilizacijos poveikį viduramžių kultūros raidai (B).

PAMOKOS PRIEMONĖS

- XI–XII klasės vadovėliai.
- Vaizdiniai ir rašytiniai šaltiniai.

PAMOKOS EIGA

MOKYTOJAS, remdamasis mokinių surinkta medžiaga, inicijuoja „smegenų šturmą“: Daugelis žmonių mano, kad XXI a. – poindustrinėje epochoje – nutolta nuo graikų ir romėnų civilizacijos paveldo. Ar gali šiuolaikinės bendruomenės gyvuoti be šio paveldo?

MOKINIAI pagal „smegenų šturmo“ metodą pateikia savo atsakymus į užduotą klausimą. (Jie turėtų atkreipti dėmesį į tai, kad kai kurie žmonės sąmoningai nenori pastebėti įvairių sričių kultūrinio vientisumo (architektūroje, skulptūroje, literatūroje), tačiau tam tikrų graikų ir romėnų civilizacijos elementų vis tiek yra mūsų civilizacijoje: dalis Europos kalbų yra kilusios iš lotynų kalbos, politikoje, tiksluosiuose ir humanitariniuose moksluose vartojamos sąvokos, kilusios iš lotynų arba graikų kalbų, literatūros stiliai, mitologiniai motyvai literatūroje ir mene, pagrindiniai filosofiniai klausimai, romėnų teisės pagrindai, architektūros formos, sporto rungtynių idėja, retorikos pagrindai ir t.t.

MOKYTOJAS suskirsto mokinius į 4 grupes. Grupių darbo tikslas yra įvairiose šiuolaikinio gyvenimo srityse rasti graikų ir romėnų civilizacijos paveldo apraiškų. Siedamas atsakymus, kurie nuskambėjo „smegenų audros“ metu, mokytojas užduoda kiekvienai iš grupių nagrinėti skirtingas sritis. Toliau kiekvienos grupės nariai, naudodamiesi surinkta medžiaga, pateikia savo darbo rezultatus (toliau pateikiami klausimai, kuriuos turėtų aptarti grupių nariai).

I GRUPĖ – naujos kalbos ir literatūra:

- Italijos, Prancūzijos, Ispanijos, Rumunijos, Portugalijos gyventojai vartoja kalbas, kilusias iš lotynų kalbos;
- Daugelis žodžių, kurie yra kilę iš graikų ir lotynų kalbos, sudaro pagrindinių sąvokų struktūrą ir taip padeda šiandien bendrauti (tai susiję ne tik su romanų kalbomis, bet ir su terminais, pasiskolintais iš graikų kalbos, o daugiausia – iš lotynų).
- Graikų arba lotynų kilmės žodžiai sudaro įvairių sričių (politika, filosofija, medicina, teisė) terminijos pagrindą ir, kas labai svarbu, tie žodžiai yra suprantami žmonėms, kalbantiems įvairiomis kalbomis.
- Ir toliau kuriami literatūros kūriniai, atspindintys stilius ir rūšis, kurie susiformavo klasikinės civilizacijos laikais.
- Motyvai, perimti iš graikų ir romėnų mitologijos, literatūros ar istorijos, šiais laikais vis „iš naujo perkuriami“ rašytojų, dramaturgų, filmų kūrėjų ir pan.

II GRUPĖ – filosofija, teisės teorija ir kiti mokslai:

- Klausimus, kuriuos kėlė antikos filosofai, taip pat aktualūs ir šiuolaikinei filosofijai, o šios disciplinos dabartiniai atstovai ir toliau naudojami savo pirmtakų pasiekimais.
- Senovės mąstytojų (Talio, Pitagoro, Archimedo, Euklido ir kt.) teiginiai ir šiais laikais sudaro įvairių mokslų pagrindus (pvz., matematika, fizika).
- Romėnų teisės normos yra įvairių šalių teisinių sistemų pagrindai.
- Antikos politinė mintis bei graikų ir romėnų santvarkos elementai ir toliau išlieka vienu iš pagrindinių mūsų politinės sistemos pagrindų.

III GRUPĖ – urbanistika, architektūra ir menas:

- Graikų ir romėnų visuomeninės erdvės koncepcija su centrine aikšte (agora, forumas), kuria naudojasi visi gyventojai, iki šiol yra būdinga šiuolaikiniams miestams.
- Romėnų karinės stovyklos bruožų ir šiais laikais galima pamatyti, žiūrint į kai kurių Europos miestų išplanavimą.
- Graikų teatrai ir romėnų cirkai ir amfiteatrai yra šiuolaikinių teatrų, arenų, stadionų, hipodromų (lenktynių trasų) prototipai.
- Iki šiol išlikusiuose teatruose ir amfiteatruose vaidinami spektakliai, vyksta kiti renginiai.
- Kilusios iš Graikijos ir Romos kolonos ir toliau naudojamos (įvairiais būdais modifikuojant) kaip vienas iš šiuolaikinės architektūros konstrukcinių elementų.
- Antikos skulptorių sukurtas grožio etalonas nepraranda aktualumo ir šiais laikais.

IV GRUPĖ – kasdienis gyvenimas ir pramogos

- Šiuolaikinių olimpiadų simbolika ir ideologija tiesiogiai susijusi su graikų olimpinėmis žaidynėmis (kilnių sporto varžybų idėja).
- Daugelyje šalių naudojamas Grigaliaus kalendorius atsirado reformavus Julijaus romėnų kalendorių.

MOKINIAI, pateikdami savo darbo grupių rezultatus, turi remtis konkrečiais pavyzdžiais: sąvokos, kūrėjai, meno kūrinių (ir antikinių, ir šiuolaikinių) pavadinimai.

Pamokos apibendrinimas

MOKINIAI, mokytojo padedami, apibendrina nagrinėjamą pamokos temą. (Nepaisant bandymų nutraukti ryšį su klasikinės civilizacijos paveldu (pvz., kai kurios srovės architektūroje, mene, literatūroje) ir naujų raiškos formų atsiradimo (filmai, renginiai, kompiuterinė animacija ir pan.), graikų ir romėnų kultūros paveldas ir toliau egzistuoja šiuolaikinėje urbanistikoje, architektūroje, mene, literatūroje, įvairių mokslų terminijoje, teisinėse sistemose. Tai lavina mūsų mąstymą, supratimą apie politiką, visuomenę, valstybę, valdžią.

VERTINIMAS PAMOKOJE

Mokinių pasisakymus galima vertinti tokioje lentelėje.

Kriterijai	Vertinimas
- pagrindinių diskusijos klausimų atpažinimas	
- diskusijai reikiamos informacijos rinkimas	
- savos nuomonės formavimas	
- reikalingų argumentų parinkimas	
- diskusija su kitomis nuomonėmis (atskiriant nuomonę nuo faktų)	
- intelektinis aktyvumas	
- pasisakymo forma	
- diskutavimo kultūra	

Europos gotikinis menas

PAMOKOS TIKSLAS

Nustatyti gotikinio meno būdingus bruožus, siejant juos su viduramžių Europos visuomene ir kultūra.

PAMOKOS UŽDAVINIAI

Po pamokos mokiniai turi:

- paaiškinti sąvokas – „vargšų Biblija“, „politikas“(A);
- erdvėje ir laike lokalizuoti gotikinį stilių (B);
- pagal pateiktus pavyzdžius nusakyti gotikos stiliaus ir vaizduojamojo meno bruožus (A);
- nustatyti, kur slypi gotikinio meno simbolika (C);

PAMOKOS PRIEMONĖS

- XI–XII klasės vadovėliai.
- Vaizdiniai šaltiniai (1–3 priedas)
- E. Gombrich, Meno istorija, Vilnius 1995.

PAMOKOS EIGA

Priminimas

MOKINIAI prisimena:

- kokie būdingiausi romaninio stiliaus architektūroje ir skulptūroje bruožai;
- kokie romaninio meno simbolizmo bruožai.

1 klausimas (problema). Gotikos stilius architektūroje

MOKINIAI, naudodamiesi vadovėliuose esančiomis iliustracijomis (1 priedas, A, B), paaiškina, kas yra gotikinės architektūros „revoliucija“, po kurios buvo galima puošti sienas dideliais langais ir labai aukštus pastatus (galima pasinaudoti fizikos žiniomis, leidžiančiomis paaiškinti, kaip skliauto svoris buvo padalijamas ant rėmo ir kontraforsų).

Pagal mokytojo pateiktas iliustracijas (2 priedas A, B, C) *MOKINIAI* nurodo gotikinės architektūros bruožus, pasako kokiomis priemonėmis viduramžių statybininkai pasiekdavo itin aukšto statinio efektą (itin atkreipti dėmesį į vertikalų padalijimą – sijos, kolonų grioveliai, taip pat dekoravimas – išsikišimai, kurie keičia vaizdą taip, jog statinys atrodo aukštesnis).

Panašius uždavinius galima atlikti su iliustracijomis, kuriose pavaizduota pilis, rotušė, miesto pastatai ir pan.

MOKYTOJAS atkreipia dėmesį į tai, kad diduomenės statiniai evoliucionavo pagal tam tikrų visuomenės grupių poreikius: pilys – magnatams ir riteriams; mūriniai namai, rotušės – vidurinei klasei ir miestiečiams. Tuo tarpu nėra išlikusių valstiečių statinių pavyzdžių, nes jie buvo statomi iš nepatvarių medžiagų – medienos, žemių, žolės.

MOKYTOJAS gali pridurti, kad kalbamu laikotarpiu pradėjo formotis tam tikri kultūros bruožai, būdingi atskiriems luomams – priklausymas konkrečiai grupei ir išskiriančiai ją iš kitų.

MOKINIAI susipažįsta su mokytojo pateiktais gotikinių bažnyčių planais (3 priedas, A), nurodo atskiras statinio dalis (altorius, nava ir pan.).

MOKYTOJAS turi atkreipti dėmesį į vis didėjančią statinių planų įvairovę, kurią lėmė pastatų paskirtis (pvz., abatijos bažnyčios visos turėjo pailgintą altorių, nes čia rinkdavosi vienuoliai melstis).

MOKINIAI atlieka užduotį (lygina romaninio ir gotikinio stiliaus statinius).

2 klausimas (problema). Gotikinė skulptūra – bruožai ir tematika

MOKYTOJAS atkreipia dėmesį į tai, kad pagrindinis dekoravimo elementas romaninėje architektūroje buvo durys ir jų aprėminimas bei kolonos languose; gotikiniuose statiniuose dekoravimo elementų kur kas daugiau, dekoravimo funkcijas atlikdavo, pvz., langai, ypač su vitražais. *MOKYTOJAS* pabrėžia, kad romaniniame mene skulptūra buvo vienas iš dekoravimo elementų, o gotikoje skulptūros buvo nepriklausomos nuo statinio.

Iš mokytojo parinktų iliustracijų *MOKINIAI* apibūdina gotikinės skulptūros bruožus ir palygina juos su romaniniais.

3 klausimas (problema). Gotikinės dailės tematika

MOKINIAI susipažįsta su mokytojo atrinktomis iliustracijomis – gotikinės tapybos pavyzdžiais (4 priedas, A, B). *MOKYTOJAS* gali paaiškinti, kad gotikiniai altoriai neuždengdavo langų ir buvo pritaikyti prie bažnyčios erdvės. Taip pat paaiškina, kad altorius būdavo įkomponuojamas į užbaigto daugiakampio altoriaus erdvę, ir parodo, kaip pro langą įeinanti šviesa apšviestasdavo altorių.

MOKINIAI, naudodamiesi iliustracine medžiaga ir vadovėliu, nusako, kokių naujų temų atsirado gotikiniame mene (Kristaus kančios, Dievo Motinos skausmas; meilės, užuojautos, kasdienių patyrimų pavyzdžiai).

4 klausimas (problema). Gotikinio meno simbolizmas

MOKINIAI aiškinasi, kas buvo gotikinio meno simbolizmas, naudodamiesi pačių pasirinkta iliustracine medžiaga.

MOKYTOJAS užduoda klausimą: Kas viduramžių žmonėms trukdė suprasti meną? (Perteikiant turinį buvo remtasi įvairiomis formomis, pvz., įmantri teologinė simbolika nebuvo suprantama paprastiems žmonėms, neturintiems teologijos žinių, todėl neraštingiems žmonėms buvo naudojama paprastesnė ir suprantamesnė simbolika, pvz., Šventojo Rašto siužetai) (5 priedas, A, B).

5 klausimas (problema). Gotikinio meno suvokimas

MOKYTOJAS, remdamasis anksčiau aptartomis temomis, užduoda klausimus:

- Kokios kultūros pateikimo formos egzistavo Europoje viduramžiais? (žodinis perteikimas – daugiausia naudojamas ir svarbiausias, atsižvelgiant į menką viduramžių visuomenės raštingumą; plastinis perteikimas – tapyba, skulptūra; rašytinis perteikimas).
- Kuo rėmėsi perteikimo formų techniniai, visuomeniniai ir religiniai ribojimai?
(rašytinis perteikimas – elitinis; visiems prieinamas žodinis perteikimas; vaizdinis perteikimas buvo prieinamas tik tiems, kurie buvo susiję bendra veikla (pvz., bažnyčios lankytojai), bet kartu ir turintiems žinių apie tai, kas buvo vaizduojama) *MOKYTOJAS* gali pridurti, kad nemažą vaidmenį visuomenei perteikiant religines tiesas ir vaizdinius (pvz., informaciją apie šventųjų gyvenimą), vaidino elgetaujančių vienuolių ordinai.
Kas mums trukdo pažinti viduramžių tautų kultūrą? (šaltinių trūkumas, nes pagrindinė perteikimo forma buvo žodinė, todėl mažai kas buvo užrašoma, tuo tarpu valstiečių statinių, kurie buvo statomi iš nepatvarių medžiagų, neišliko).

Pamokos apibendrinimas

MOKINIAI kartu su mokytoju apibendrina pamokoje nagrinėtas temas. Išvardija:

- pagrindinius gotikinio meno bruožus;
- veiksnius, padedančius ir kliudančius suprasti viduramžių meną.

NAMŲ DARBŲ PASIŪLYMAS

1. Remiantis pateiktomis iliustracijomis (6 priedas, A, B, C, D) užpildyti lentelę.

Šaltinis	Romanika	Gotika	Pagrindimas
A			
B			
C			
D			

2. Dviem mokiniams, kurie domisi istorija, parengti pristatymą tema „Rytų Europos gotika“.

PRIEDAI (pamokos planui **Europos gotikinis menas**)

1 priedas

A – Velso katedra, Somersetas, XI a.

B – Popiežiu rūmai Avinjone, Prancūzijoje, XIV a.

2 priedas

A – Amjeno katedra Prancūzijoje, XIII a.

B – Reimso katedros vidus, Prancūzija, XII–XIV a.

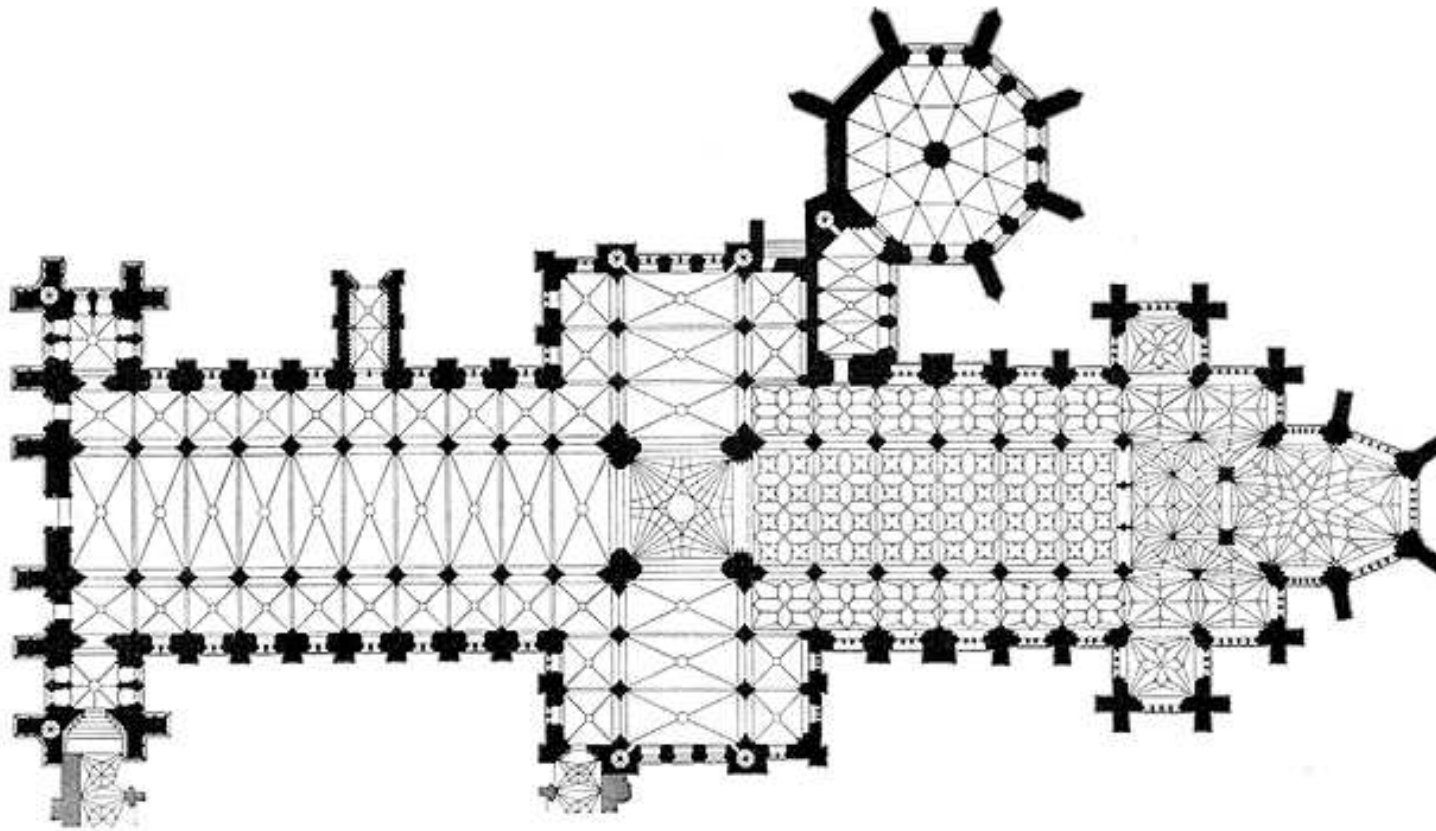

C – Gotikinē skulptūra Reimso katedroje

3 priedas

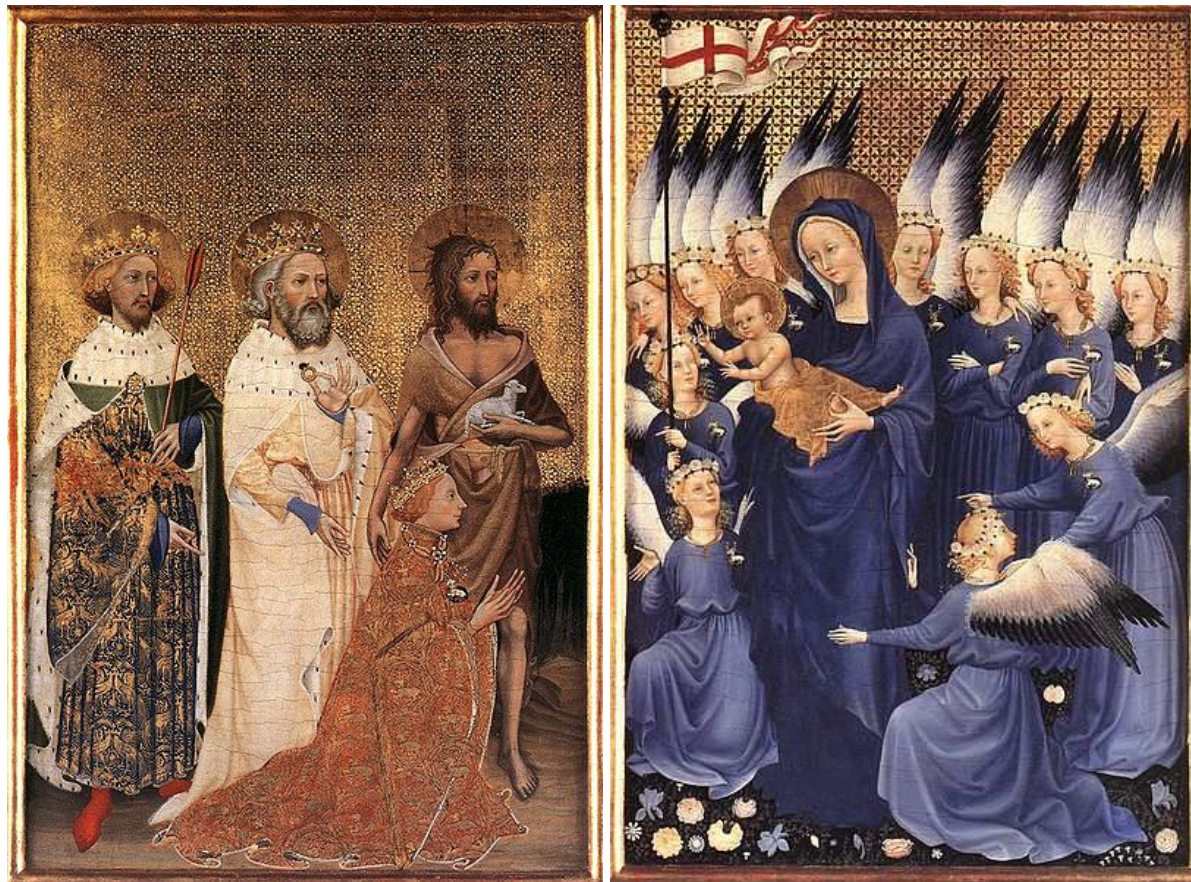
A – *Velso katedros planas*

WELLS: KATHEDRALE.

4 priedas

Viltono diptichas, Nacionalinė galerija, Londonas, XIV a.

5 priedas

A – Paskutiniojo Teismo portalas, Dievo Motinos katedra, Paryžius, XII–XIV a.

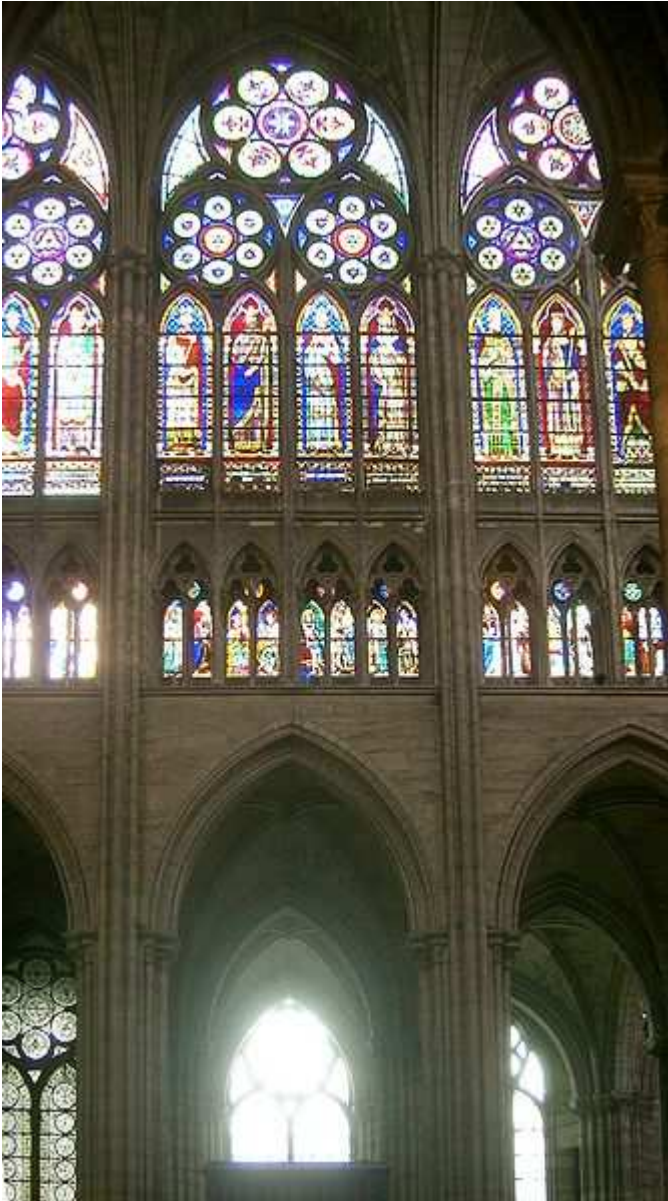

6 priedas

A

B

C

D

